

2014 gjordes en flygräkning av elefanter i Botswana. Fyra år senare visar en liknande undersökning att tjuvjakten på elefanter ökar i landet.

Bild: Great Elephant Census

Elefanternas sista fristad hotas av tjuvjägare

Botswana har Afrikas största elefantbestånd och landet har länge varit känt som kontinentens sista fristad för elefanter. Den bilden har förändrats på sistone. GP har tagit del av en ny rapport som visar att landets elefanthjordar nu utsätts för tjuvjakt i allt större utsträckning.

Medan elefanter trängs undan och jagas på de flesta håll i Afrika har läget i Botswana länge sett anorlunda ut. Det kustlösa landet i södra Afrika är med sina 580 000 kvadratkilometer större än Frankrike med en befolkning på drygt två miljoner. Det glesbefolkade landet är skyddat genom nationalparker och privata reservat som täcker runt 40 procent av ytan, och här lever en tredjedel av Afrikas kvarvarande savanneelefanter: Omkring 130 000.

Den förre presidenten och hängivne miljökympen Ian Khama

införde dessutom ett jaktförbud på storvilt 2014 – vilket ytterligare gjorde landet till en fristad för elefanter. De intelligenta däggdjuren migrerar till områden i Botswana där de känner sig säkra och undviker andra platser i södra Afrika där de hotas och förföljs.

Den bilden håller emellertid på att förändras. Förra sommaren upptäcktes 87 elefantkadaver, skjutna med automatvapen, med betarna avhuggna, under flyginventeringar i den norra delen av landet. Organisationen Elephants Without Borders som genomförde inventeringarna tillsammans med Botswanas regering, beskriver upptäckterna under flera veckor som ett av kontinentens värsta masslakter av elefanter.

– Vi undersökte varje elefant på marken som visade tydliga bevis av tjuvjakt. Jag står för vad jag sa förra året, säger Mike Chase, grundaren av Elephants Without Borders som bedrev flyginventeringen, till GP.

Men ord står mot ord, och Mike Chase har fått ta emot mycket kritik för sitt uttalande. Otisitswe Tiroyamodimo är regeringens departementschef för vilt och nationalparker, DWNP, och han säger till GP att incidenten med 87 skjutna elefanter är fabricerade nyheter.

– Tjuvjakt av elefanter pågår längs vår internationella gräns med Namibia. Tjuvjakten är sporadisk, men på grund av den höga densiteten av elefanter i området så ökar risken att djuren dödas, säger Otisitswe Tiroyamodimo.

Regeringen har satt ut patruller i områden som utsatts för tjuvjakt och gripit zambiska och namibiska medborgare, men även lokala botswanier. Botswana, tidigare känt för sin "shoot-to-kill-policy" mot tjuvjägare, tog bort anti-tjuvjakts patrullernas automatvapen när den nya regeringen med president Mokgweetsi Masisi tog över i april 2018, vilket sågs ha öppnat upp nya möj-

ligheter som tjuvjägare väntade på.

Men Tiroyamodimo, som förnekar att landet någonsin haft en "shoot-to-kill-policy", säger att automatvapen togs bort inom DWNP eftersom det aldrig funnits en rättslig paragraf för automatvapen inom departementet.

Flyginventeringarna över norra Botswana mellan juli och oktober 2018 resulterade i en hemligstämplad rapport som GP nyligen fick ta del av genom en anonym källa. Den avslöjar att tjuvjakten på elefanter ökat kraftigt sedan den senaste flyginventeringen 2014. Förutom rapporten så har många lokala tidningar på sistone rapporterat om allt fler incidenter av tjuvjakt på elefanter i norra Botswana. Antalet beräknade elefanter som nyligen dött av olika orsaker steg med 593 procent mellan 2014 och 2018.

För fem år sedan var siffran 120 kadaver och förra året hade den stigit till 832 – en ökning i 40 av 49 inventerade områden. Rapporten tar upp många ståndpunkter för att bevisa tesen att tjuvjakten ökar. De flesta kadavren hittades inom radien av så kallade "hotspots", till exempel vattenhål, där många elefanter samlas och därmed är lätta offer för tjuvjägare.

De flesta var elefanttjurar, vars betar är större än honornas, där betarna avlägsnats. I Chobe nationalpark var cirka 22 procent av de döda elefanter som hittades 2017 olagligt dödade, att jämföra med fyra procent 2013-2016. Även noshörningar som har flyttats från

Fakta: Elefanter i Afrika

- I Afrika lever två elefantarter: savannelefant (stäppelefant) och skogselefant. På ett århundrade har antalet elefanter minskat med 97 procent på den afrikanska kontinenten.
- På 1970-talet fanns över en miljon och idag finns det ungefär 400 000 savanneelefanter, och mellan 50 000 och 100 000 skogselefanter i de centralafrikanska skogarna.
- I de östra, västra och centrala delarna av kontinenten minskar bestånden på de flesta håll eftersom cirka 20 000 elefanter årligen tjuvjagas. Botswana, Sydafrika, Zambia, Zimbabwe och Namibia har fortfarande stabila bestånd.
- De senaste siffrorna i Botswana pekar på att bestånden fortfarande ökar lokalt i vissa områden, men generellt har de planat ut och ökar inte längre.

Sydafrika till "säkra områden" i Okavangodeltat har hittats döda utan sina värdefulla horn. Mellan januari 2018 och januari 2019 har 13 tjuvskjutna noshörningar hittats.

Otisitswe Tiroyamodimo från Botswanas regering vill inte kommentera rapporten förrän den har blivit offentlig.

Johan Augustin
nyheter@gp.se